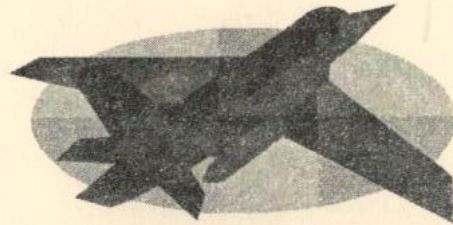

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

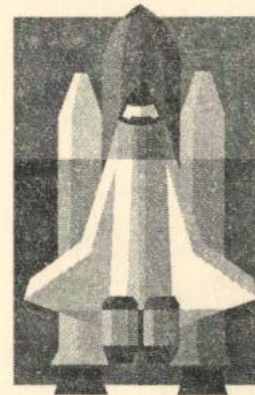

МАТЕРІАЛИ

V Міжнародної науково-практичної конференції

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ**

20-21 квітня 2010 р.

Київ 2010

УДК: 009 (082)

Актуальні проблеми психології діяльності в особливих умовах: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 20-21 квітня 2010 р., Національний авіаційний університет / за заг. ред. О.В. Петренка, О.М. Ічанської. – К. : Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк». 2010. – 128 с.

Містить матеріали доповідей щорічної науково-практичної конференції з проблем психології діяльності в особливих умовах.

Організаційний комітет

Голова оргкомітету:

В.П. Харченко, д-р тех. н., проф., заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, проректор з наукової роботи Національного авіаційного університету

Заступник голови оргкомітету:

О.В. Петренко, к. психол. н., доц., завідувач кафедри авіаційної психології, заступник директора Гуманітарного інституту НАУ з наукової роботи

Члени оргкомітету:

О.М. Ічанська, доц.

С.С. Луппо, ст. викл

Л.В. Помиткіна, доц.

О.І. Западенко, викл.

О.В. Сечейко, доц.

Я.І. Пономаренко, зав. лаб.

О.В. Гірчук, ст. викл.

Н.С. Хімченко, викл.

В.В. Злагодух, ст. викл.

Секретаріат конференції

О.В. Гірчук (голова секретаріату)

А.В. Нагайко

*Рекомендовано до друку вченою радою
Гуманітарного інституту НАУ
(Протокол №7 від 14 квітня 2010 р.)*

Інформаційний стрес та його профілактика

Соціальні зміни, технічних та культурних нововведень, примушують людину нести відповідальність за ефективну роботу всієї технічної системи, де допущена помилка може призвести в деяких випадках до тяжких наслідків. Вивчення та проектування таких систем створюють передумови для об'єднання технічних дисциплін та наук про людину, її професійну діяльність, обумовлюючи нові дослідні питання. Ці питання пов'язані з описом характеристик людини як компонента автоматизованої системи. Мова йде про процеси сприйняття інформації та стрес, який викликає надлишок цієї інформації.

Г. Сельє, визначив стрес, як неспецифічну реакцію організму на дію подразників різної природи та інтенсивності. В.О. Бодров виділяє психологічний стрес, як образну форму відображення суб'єктом важкої екстремальної ситуації, в якій він перебуває. Одним з різновидів стресу вважається інформаційний стрес, що виникає в ситуаціях інформаційних перевантажень, коли людина, яка має велику відповідальність за наслідки рішень що приймає, не справляється з пошуком потрібного алгоритму дій, не встигає приймати вірні рішення в потрібному темпі. [1,2]

Психіка людини може тривалий час перебувати в

небезпечних умовах, що викликані сукупністю наступних факторів: визначеним об'ємом інформації, фактором часу, рівнем мотивації. Збіг цих трьох факторів може бути шкідливим в двох випадках: по-перше, якщо необхідно опрацювати великий об'єм інформації при значному дефіциті часу, відведеного для роботи мозку; по-друге, має місце дефіцит інформації впродовж тривалого часу, а мотивація поведінки в обох випадках дуже висока. Тривала робота в умовах несприятливого поєднання цієї тріади має патогенне значення: відмічаються порушення короткочасної та довгострокової пам'яті, емоцій, циклу «сон - бадьорість», сексуальної поведінки, порушення регуляції серцево-судинних функцій, дихання та різних інших систем [1].

Профілактика інформаційного стресу, ефективність прийняття різноманітної інформації, що надходить, визначається психофізіологічним станом людини. Професійний працівник повинен вміти керувати своїм станом. Основними умовами високої ефективності засвоєння інформації, як у режимі свідомого так і субсенсорного сприйняття є:

- Бажання працювати – основний принцип будь-якої професійної діяльності.
- Принцип радості, робота на фоні позитивних емоцій.
- Принцип повного розслаблення.
- Принцип тотальної уваги, «Бути тут та зараз».

Література:

1. Бодров В.А. Психология и надежность: человек в

системах управління технікою / В.А. Бодров, В.Л. Орлов – М.:
Изд-во «Институт психологии РАН», 1998. – 288 с.

2. Смирнов Б.А. Психология деятельности в экстремальных
ситуациях / Б.А. Смирнов, Е.В. Долгополова – Х.: Изд-во
Гуманитарный Центр, 2007. – 292 с.

Наталія Хімченко

м. Київ

**Емоційний "тон" групи пілотів,
як психологічний чинник ефективності**

Емоційна складова групової діяльності, як компонент командного потенціалу, може або мобілізувати, або дестабілізувати ефективність діяльності в особливих умовах. Необхідний «робочий» емоційний «тон» групи обумовлює успішність і ефективність екіпажу в особливих умовах діяльності. В той же час дезорганізація емоційного стану може призвести до фатальних наслідків.

Професійне навчання пілота традиційно складається із засвоєння теоретичних знань та практичних вмінь, необхідних для майбутньої льотної діяльності. Але з якою ситуацією стикається сучасний пілот у складних ситуаціях? Він має необхідні теоретичні знання, володіє практичними навичками пілотування, знає і